

WILBUR SMITH

AL
press

edice
KIO KAN

ZLATOKOPOVÉ

edice
KLOKAN

**WILBUR
SMITH**

ZLATOKOPOVÉ

AL edice
press **KLOKAN**

Copyright © Wilbur Smith, 1970
Translation © Michal Švejda, 2004
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu GOLD MINE
přeložil Michal Švejda
Redakční úprava Vlasta Kohoutová
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2017
shop@alpress.cz
Druhé vydání

ISBN 978-80-7543-787-7

*Tuto knihu věnuji své manželce
MOKHINISO,
královně mého srdce,
bez jejíž lásky a povzbuzování
bych ji možná nikdy nenapsal.*

1

Vše začalo, když svět byl ještě velice mladý, v čase před lidstvem, v čase před rozvinutím života na téhle oběžnici Slunce.

Zemská kůra se nacházela ještě tenká a měkká, zdeformovaná i rozrytá nesmírnými tlaky, vycházejícími z nitra planety.

Co je nyní plochý a kompaktní štít afrického kontinentu, stabilní a neměnný, se kdysi podobalo labyrintu geologických útvarů připomínajících Alpy. Objevila se tu nesčetná pohoří, vytlačená vzhůru i sražená dolů pohyby magmatu v útrokách zejících hlubin. Existovaly horské hřebeny, jaké člověk nikdy nespátřil – tak impozantní, že Himálaj by se zdál pouhou pahorkatinou. Pára se vznášela nad vrcholy, z jejichž puklin jako z otevřených ran crčela roztavená láva.

Ta vzlínala ze zemského středu podél štěrbin a oslabených míst v kůře bublající a kypící, přesto neustále pomalu chladnoucí při své cestě vzhůru, takže i nejnepatrnější a nestálý minerál byl zatlačen hlouběji – ovšem ten s nižším bodem tavení dopravila žhavá směs až k povrchu.

Pak, v nezměrném časovém úseku, se další série těchto puklin otevřely na jednom z bezejmenných horských pásem, ze kterých ale prýštily proudy roztaveného zlata. Snad teplotní vrtoch přírody a chemických změn způsobily primitivní, avšak velice efektivní proces zušlechtní vzácného kovu během jeho putování k zemskému povrchu. Zlato se tedy objevilo v mateční látce ve vysoké koncentraci, kde ochladlo a ztuhlo.

Jestliže hory by se tehdy zdály tak masivní a velkolepé, že by se staly výzvou obrazotvornosti člověka, potom větrné bouře a lijáky, ženoucí se kolem, se jevily stejně mohutné a impozantní.

Skutečně šlo o pekelnou krajinu, v níž se zrodila zlatá pole a kde kruté čnicí špice hor strmě dosahovaly až k oblakům. Mračny sirnatých plynů říhající Země nepronikly ani paprsky zářícího Slunce.

Atmosféra ztěžkla veškerou vlhkostí, která se měla stát moří – proto horké kamenné podloží chladnoucích hornin nepřetržitě bičovaly lijáky a šlehalo vichry v jediné neutuchající bouři. Vlaha se při doteku s půdou opět odpařovala a stoupala vzhůru, kde kondenzovala, aby se znovu ve formě deště navracela.

Léta plynula po milionech a veškeré divoké meteorologické pochody se pomalu zklidňovaly. Nechávaly však za sebou v bezejmenných horských masivech, prostoupených vrstvami rudy bohaté na zlato, oddělené a uvolněné kamenné kusy. Ty mizely odnášené v záplavách, sesuvech i řekách bahna a skalních úlomků do údolí mezi tímto a vedlejším horstvem.

A právě teď, když okolní hornina ochladla, vody zůstaly na zemi delší dobu před opětovým vypařením – nahromadily se v údolí a utvořily jezero o velikosti vnitrozemského moře.

Do tohoto rezervoáru vtékaly proudy mokrého živlu z bouří v zlatonosných horách, přinášející malé částičky žlutého kovu, který se usazoval spolu s pískem i dalšími kousky křemenného šterku na dně v celistvé podobě pevného povlaku.

Nakonec se veškeré zlato těmito přírodními pochody přesunulo z hřebenů až do těchto míst.

Přibližně každých deset milionů let se Země ocitala v dalších periodách intenzivních seizmických aktivit a při těchto olbřímích otřesech svého nitra se zmítala, chvěla a vzdouvala.

Ovšem skutečně gigantický otřes rozlomil dno jezera z jednoho konce na druhý, čímž odvodnil přírodní rezervoár a navíc i rozštěpil sediment, takže úlomky se rozptýlily do celého širého okolí. Velké skalní plotny se po mnoho kilometrů vychýlily ze svého usazení, některé se i přesunuly.

Stále znovu následná zemětřesení drtila zem, hory se třásly, některé se dokonce zhroutily a vyplnily údolí, kde se předtím na-

cházel jezero. Pohřbily i pár ploten zlatonosné rudy, jiné rozdrtily na prach.

Cyklus seizmické aktivity skončil a čas majestátně plynul dál. Zemi sužovaly záplavy i krutá sucha, přičemž se objevila zázračná jiskra života. Ta se jakoby propálila vzhůru, překonala období obřích plazů i nespočetné obraty a zákruty vývoje pozemského života. Postupovala až do blízkosti pleistocénu, kde údajný lidoop australopitékus vyhrabal buvolí stehenní kost z kamenné sutě a použil ji coby zbraň či nástroj.

Australopitékus stál v centru sluncem spalované rozlehlé náhorní roviny, rozkládající se mezi oceány – samozřejmě že pohoří se už dávno sesula a jezerní usazeniny pod nimi zmizely.

O osm set tisíc let později jeden z potomků vymřelého primáta postával téměř na stejném místě, rovněž s náradím v ruce. Jmenoval se George Harrison a jeho nástroj byl nesrovnatelně důmyslnější než tenkrát jeho prapředka. Šlo o prospektorské kladívko ze dřeva a kovu.

Hledač zlata se sklonil a odsekl kousek kamene ze skalního podloží, které v těchto místech proniklo až na zemský povrch. Tvrdý materiál vyčníval ze suché hnědé africké půdy. Uvolněný odštěpek vzal do ruky a narovnal se.

Držel ho tak, aby na něm zachytil sluneční záři, a znechuceně zavřel. Zjistil, že je to jen nezajímavý kus kamene, ohavný černošedý konglomerát. S pocitem beznaděje ho přiložil k ústům a olízl nechutný vzorek, aby zvlhčil jeho povrch před dalším prozkoumáním v ostrém světle. Šlo o starý prospektorský trik, kterým se zjišťovala přítomnost kovu v rudě.

Překvapením až přimhouřil oči, když na něj v denním jasu náhle zazářily malé zlatavé skvrnky.

Historie si pamatuje pouze jméno zlatokopa – nezná ani jeho věk, ani předky, ani barvu očí, ani jak umřel. Ví se jen, že do měsíce prodal svůj kutací dílec za deset liber a pak zmizel, pravděpodobně aby konečně našel ten vysněný poklad kdesi v podzemí...

Možná by se mu vedlo lépe, kdyby si udržel svůj claim zapsaný na jméno Harrison.

Od té doby se dle odhadů během následujících osmdesáti let vytěžilo pět set milionů uncí ryzího zlata z nalezišť na území dneš-

ních provincií Jihoafrické republiky: Transvaalu a Oraňska. Přesto se jednalo jen o zlomek celkového množství kovu, stále ukrytého pod zemí. Časem však i na něj přijde řada a spatří světlo světa. Vždyť chlapi, kteří kutají v jihoafrických zlatých dolech, patří mezi ty nejtrpělivější, nejvytrvalejší, nejvynalézavější a nejtvrdohlavější potomky římského boha ohně Vulkána.

Tahle masa drahého kovu je totiž základem prosperity prudce se rozvíjejícího mladého národa, zahrnujícího osmnáct milionů duší.

Země však jen velice neochotně vydává svůj poklad – proto jí ho musejí lidé odloudit nebo i vyrvat z pevného sevření.

2

Dokonce ani ventilátor v koutě, vyvíjející slušný průvan, nedokázal zmírnit úděsné vedro v kanceláři, jíž vévodil Rod Ironsides.

Právě sahal po stříbřité termosce s ledově studenou vodou na okraji stolu, když se nádoba roztančila, sotva se jí dotkl špičkami prstů. Kovová láhev začala cestovat po leštěném dřevěném povrchu, sám stůl poskakoval a papíry na něm šustily. Stěny místnosti se rozechvěly, okenní tabulky drnčely v rámech. Otřes trval čtyři vteřiny, potom se opět rozhostilo ticho.

„Panebože!“ vydechl Rod a popadl jedno ze tří sluchátek před sebou.

„Tady je důlní manažer. Dej mi naši výzkumnou laboratoř *Rock Mechanics*, zlatíčko, a pokud možno fofrem, prosím!“

Netrpělivě bubnoval prsty na stole, když čekal na spojení. Vtom se otevřely spojovací dveře kanceláře a dovnitř strčil hlavu Demetrius.

„Cejtils to, Rode? Tenhle záchvěv nevypadal dobře...“

„Samozřejmě.“ Vtom se telefon probral k životu.

„Doktor Wessels...“

„Petere, tady je Rod. Máš tohle zaznamenané?“

„Ještě nemám konečné výsledky – dej mi minutku.“

„Počkám na drátě.“ Důlnímu manažerovi se dařilo držet netrpělivost na uzdě. Dobře totiž věděl, že Peter Wessels je jedinou osobou, která se dokáže vyznat v celém tom komplikovaném elektronick-

kém vybavení laboratoře, schopném monitorovat vše, co se dělo v podzemí. Prakticky šlo o výzkum čtyř největších důlních společností, těžících zlato. Vyčlenili mezi sebou čtvrt milionu randů, aby se mohly financovat odborné testy ohledně chování skalního masivu a seizmické aktivity pod krajními tlaky. Vybrali si vhodný pozemek právě v oblasti *Sonder Ditch Gold Mining Company*, kde vyrostla speciální laboratoř. Nyní měl Peter Wessels své mikrofony umístěné stovky metrů pod zemí a magnetofony společně se seizmografy zaznamenávaly veškeré dění, aby se dala přesně určit centra podzemních záchvěvů.

Další minuta odtikala a Ironsides se otočil na židli, aby viděl ven. Za oknem se tyčila obludná těžní věž číslo jedna, vysoká jako desetipatrová budova.

„Tak dělej, Petere, pohni se, chlapče!“ mumlal si sám pro sebe. „Dneska mám dole dvanáct tisíc kluků...“

Se sluchátkem stále u ucha pohlédl na hodinky.

„Půl třetí,“ odfrkl. „To je ta nejhorší doba – stále ještě budou někde na předku.“

Vtom zaslechl na druhém konci zvednutí sluchátka – vědcův hlas zněl skoro omluvně.

„Rode?“

„Jo...“

„Mrzí mě špatná zpráva, ale síla tlaku sedm se do nás opřela v hloubce tří tisíc metrů v sektoru SUGAR sedm CHARLIE dva.“

„Do háje!“ zaúpěl Rod a praštil sluchátkem zpátky do vidlice. Vzápětí vyletěl od stolu a přes rameno zařval: „Demetrie! Nebudeme čekat, až nám zavolají – jde o nejvyšší stav nouze! Práskla do nás sedmička s centrem někde uprostřed našeho východního překopu na pětadevadesátém patře!“

„Panno Maria, Matko boží...“ vydechl asistent a hnal se zpět do své kanceláře. Sklonil hlavu plnou lesklých černých kadeří nad telefon a Rod slyšel jeho staccato.

„Důlní špitál... záchranný tým... šéfa větracího systému... kancelář generálního ředitele...“

Ironsides se otočil, když se vnější dveře otevřely a vstoupil elektroinženýr Jimmy Paterson.

„Vím o tom, Rode – jak to vypadá?“

„Blbě...“, zamručel, zatímco přicházeli další vedoucí ostatních úseků. Mluvili tiše, zapalovali si cigarety, pokašlávali, šoupali nohama – přitom ale všichni napjatě sledovali bílý telefon na stole. Minuty se vlekly jako zmrzačený hmyz.

„Demetrie!“ zavolal Ironsides ve snaze uvolnit napětí. „Máš už pro nás rezervovanou klec na těžní věži?“

„Mary Anne je pro nás připravená.“

„Mám pět chlapů na kontrole vysokonapětového kabelu na pětadevadesátce...“, poznamenal expert, ale nikdo ho neposlouchal. Stále sledovali bílý telefon.

„Už jsi lokalizoval štajgra?“ ptal se znovu Ironsides asistenta, zatímco nervózně přecházel před stolem. Když se přiblížil k ostatním, bylo vidět, o kolik je vzrůstem převyšuje.

„Je v podzemí, Rode – sfáral o půl jedné...“

„Zorganizuj, ať mě kontaktuje odkudkoliv!“

„To už jsem udělal.“

Bílý telefon se rozdrnčel.

Důlní manažer bleskově hrábl po sluchátku.

„Ironsides!“ V telefonu bylo dlouho ticho, i když jasně slyšel funění muže.

„Mluv, člověče, jak je?“

„Celej zasranej strop spadl...“, ozvalo se. Hlas zněl chraptivě i suše, snad prožitým děsem a všudypřítomným prachem.

„Kde jsi?“

„Oni tam pořád jsou...“, pokračoval hlas. „Všichni ječí – tam pod kamením. Strašlivě řvou...“

„Odkud voláš?“ Rod se snažil mluvit chladně a odměřeně, aby dostal dotyčného ze šoku.

„Celá dobývka se na ně zřítíla! Celej zasranej strop...“

„Zatraceně – prober se už, ty blbej demente!“ zařval Ironsides. „Dej mi už konečně svoje číslo!“

Zavládlo vystrašené ticho. Pak se mužský hlas vrátil, tentokrát už pevnější a plný zloby z té nehorázně urážky.

„Patro devadesát pět, hlavní překop – sekce čtyřicet tři, východní chodba!“

„Jedeme tam!“ Ironsides zavěsil, popadl svou ochrannou žlutou přilbu a důlní lampu.

„Třiačtyřicátá sekce – strop je dole,“ informoval asistenta.

„Nějaké ztráty na životech?“ chtěl vědět malý Řek.

„Určitě – prý je tam pod skálou *kvíčala*.“

Rod si poplácal přílbu.

„Převezmi velení na povrchu, Demetrie!“

3

ronsides si ještě zapínal knoflíky na své bílé kombinéze, když došli k těžní věži. Automaticky přeletěl očima varovný nápis nad vstupem:

ZŮSTAŇ OBEZŘETNÝ – ZŮSTAŇ NAŽIVU!
S TVOU SPOLUPRACÍ TENHLE DŮL DOSÁHL
16 DNŮ BEZ FATÁLNÍCH PŘÍPADŮ

Budeme muset zase měnit číslo, napadlo ho se šibeničním humorem.

Mary Anne čekala. Do hustě zadrátované těžní klece se už nacpal tým první pomoci i záchranáři. *Mary Anne* patřila k malým klecím, užívaným pouze k fárání při mimořádných případech. Do ostatních se klidně vešlo až sto dvacet horníků, tahle však pojala jen čtyřicet osob. Ale pro tuto chvíli šlo o dostačující počet.

„Fáráme!“ přikázal Rod, když vstoupil dovnitř. Obsluha zavřela železnou posuvnou bránu. Zadrnění zvonku se ozvalo jednou, podruhé, a v té chvíli se mu podlaha pod nohama propadla kamsi do hlubin. *Mary Anne* vystartovala. Žaludek se Rodovi opřel o hrudní koš, klec se řítila dolů téměř volným pádem. Propadali se temnotou, kabina poskakovala a drncala a ve vzduchu byl stále zřetelněji cítit specifický pach – chemická úprava a distribuce životodárné směsi plynů. Zároveň znatelně stoupala i teplota.

Ironsides stál nahrbený, opíral se o pletivo. Strop téhle podivné kabiny byl ve výši necelých sto devadesát centimetrů, což jemu s přilbou na hlavě vůbec nevyhovovalo. *Takže dneska dostaneme další účet od řezníka!* pomyslel si vztekle.

Pokaždé ho rozzuřilo, když si zemské nitro vybíralo daň v podobě rozervaného masa a rozdrčených kostí. S využitím veškerého důvtipu lidských bytostí i zkušeností získaných za šedesát let dolování v extrémní hloubce na Witwatersrandu se snažili udržet ztráty na minimu. Ovšem sjíždě-li se den co den do propasti hlubší než dva a půl kilometru, odkud se měsíčně vytěží přes čtvrt milionu tun kamene – dobývka sleduje svažující se zlatonosnou žílu a zanechává za sebou vykutané prostory s nízkými stropy, klenoucí se přes stovky metrů – pak se občas musí daň zaplatit. Napětí ve skále roste, ohnisko tlaku se mění do chvíle, kdy se dosáhne bodu zlomu. Potom se země zbortí... A chlapi umírají!

Všem se samovolně pokrčila kolena, když klec začala brzdit. Jako dětské jojo se komíhala v osvětleném prostoru přestupní stanice na šestašedesátém patře.

Zde bylo zapotřebí se přesunout k vedlejší těžní jámě. Vnější brána zarachotila. Rod opustil kabinu a vyrazil vpřed do hlavního překopu o rozměrech železničního tunelu. Pomocí torkretu vytvořená vnitřní betonová skořápka zpevňující stěny a strop bíle zářila v jasů řady žárovek, mizejících ve vzdáleném ohybu.

Pohotovostní skupina šéfa následovala – záchranáři neběželi, ale postupovali rozvážně s potlačovanou nervozitou mužů, kráčejících do nebezpečí. Rod je vedl tím správným směrem.

V těchto hloubkách totiž existuje limit, kam až se dá jáma vyhloubit, aby se potom mohla vybavit zařízením pro dopravu horníků – k tomu slouží ocelové lano, na jehož konci je zavěšená malá drátěná klíčka. A hranici bezpečného zatížení vlastní hmotností právě tvoří dva kilometry...

Tady se pak začne hloubit znovu, odpálí se nálože k vytvoření dostatečně velké komory ve skále pro další těžní stroj. Pod ním se samozřejmě vykutá nová jáma, tentokrát vedlejší.

Zde na ně čekala další *Mary Anne* a Ironsides je nalodil. Stáli bok po boku a venkovní brána opět zarachotila. Posun žaludku znovu prozradil pád do temnot.

Dolů, dolů, dolů.

Rod si rozsvítil lampu. Nyní zahlédl malá zrnka prachu vznášející se ve vzduchu – předtím až sterilně pročištěném.

Prach! Jeden ze smrtelně nebezpečných nepřátel člověka v podzemí. Prach od sesuvu. Dosud ho ventilační systém nedokázal zlikvidovat.

Propadali se do zemského nitra a pocítili nával horka – vlhkost pokryla tváře okolo, černé i bílé, blyskavým potem v kuželu jeho světla.

Prach houstl, kdosi zakašlal. Jasně zářící stanice se míhaly kolem: 76, 77, 78 – dolů, dolů. Prach se změnil v jemnou mlhu. 85, 86, 87. Nikdo nepromluvil od doby, co vstoupili do téhle těžní klece. 93, 94, 95. Proběhl opak akcelerace a šílený stroj se zastavil.

Brána zarachotila. Ocitli se tři tisíce metrů pod zemským povrchem.

„Konečná, vystupovat!“ zvolal důlní manažer.

4

V relativně prostorné kaverně náraziště pětadevadesátého patra se utábořilo sto padesát, možná dvě stě horníků. Špinaví od práce na dobývce, v propocených pracovních oděvech se smáli a vesele plkali s nenuceností lidí právě vyváznuvších ze spárů smrti.

Uprostřed celé skupiny, v menší mezeře, leželo pět nosítek. Na dvou jasně červené deky zakrývaly těla prvních obětí. Obličejové tře zraněných se zdály jakoby poprášené moukou.

„Dva!“ zavrčel Rod, „zatím...“

Všude vládl chaos, každý se tu motal, jak ho napadlo – navíc přicházeli další horníci z dobývky, kteří sem dorazili oklikou přes nepoškozené chodby.

Ironsides se rychle rozhlížel kolem sebe, až rozpoznal tvář jednoho z předáků.

„McGee,“ křikl. „Vem si to tady na povel! Ať si všichni sednou na prdel pěkně v řadách a připrav se k vyfárání! Směnu začneme okamžitě tahat ven – napřed jdou samozřejmě ta nosítka. Nahlas to strojovně!“

Na chvíli se zastavil, aby zkontroloval, jak se začínají plnit první zadané úkoly. Pohlédl na hodinky. Za čtyři minuty budou tři. S údivem si uvědomil, že uběhlo pouhých dvacet šest minut od chvíle, kdy ve své kanceláři pocítil otřes.

McGee měl stanici zdánlivě pod kontrolou. Právě hlásil do telefonu veškeré příkazy od svého šéfa a požadoval prioritu pro vyklizení pětadevadesátky.

„Tak fajn,“ zamumlal Rod. „Padáme!“ Všichni vyrazili vpřed.

Prachová clona zhoustla. Odkášlal si. Strop se snižoval. Nad nimi je jen obyčejná vrstva horniny, tedy nadloží, dumal při pochodu nad nešťastnou volbou hornické terminologie. Člověk si opravdu může myslet, že nad nimi se nachází čehosi nadmíru – ve skutečnosti tam však visí na sebemenší chybu číhající miliony tun kamení. Opravdu tam visí, což zase připomíná šibenici...

Chodba se rozvětvila, ale důlní manažer bez sebemenšího zaváhání zamířil vpravo. V hlavě se mu totiž odvíjela přesná trojrozměrná mapa všech tunelů *Sonder Ditch Gold Mining Company*, dosahujících celkové délky přes dvě stě osmdesát kilometrů. Putování končilo, dorazili na „těčko“. Stěny se zúžily, strop opět poklesl. Vpravo se šlo k sekci čtyřicet dva, doleva k třiačtyřicítce. Viditelnost se ještě víc zhoršila, s bídou dohlédl na tři metry. Prach doslova visel ve vzduchu, prakticky se ani nepohnul.

„Tady je ventilace v prdeli,“ suše konstatoval přes rameno. „Van den Berghu!“

„Ano, pane?“ Za ním se objevil velitel záchranářů.

„Chci tady mít vyvětráno! Dejte se do toho – klidně použijte plátěné lutny, když to bude třeba!“

„Jistě.“

„Dál je nutné natlakovat hadice, aby se prach mohl smočit a padl na počvu.“

„Jasně.“

Ironsides se otočil. Tady jim už pod nohama ujížděla drť, čímž se postup zpomalil. Po chvíli dorazili k řadě železných důlních vozíků naplněných zlatonosnou rudou. Stály tu opuštěné uprostřed chodby.

„Ať tahle překážka okamžitě zmizí!“ přikázal šéf, zatímco chvátal dál.

Po padesáti krocích se najednou zastavil. Navzdory parnu mu přešel mráz po zádech. Nikdy si nezvykl na tenhle zvuk, který vydávali zavalení, zmrzačení horníci, i když ho tak často slyšával.

V drsném havířském slangu se jim říká *kvíčala*. V tomto případě nařikal muž s nohama uvězněnými pod stovkami tun skály – možná měl zlomenou i páteř. Prach ho dusil a se smrtelnou hrůzou v očích zoufale volal o pomoc svého Boha, manželku, děti...

Důlní manažer opět vykročil vpřed a srdcervoucí skučení nabíralo na síle. Něco takového snad ani nemůže pocházet od člověka, uvažoval Rod, jelikož vzlykání a blábolení utichalo a měnilo se ve vytí, při kterém tuhla krev v žilách.

Náhle se před nimi objevila skupinka horníků, prakticky jen šeré obrysy v okolní prachové cloně. Jejich důlní lampy vrhaly kuzele žlutého světla, poněkud groteskní, silně deformované.

„Kdo je tam?“ zavolal šéf a oni hned rozpoznali jeho hlas.

„Chválabohu, že jste dorazil, pane Ironsidesi!“

„Kdo jste?“

„Barnard.“ Štajgr směny třiačtyřicáté sekce.

„Jaké jsou škody?“

„Celé nadloží na dobývce spadlo!“

„Kolik lidí tam obvykle pracuje?“

„Čtyřicet dva.“

„Kolik z nich tam ještě je?“

„Zatím máme venku šestnáct nezraněných, dvanáct mírně škrábnutých, tři případy jsou pro nosítka a dvěma se už nedá pomoci...“

Kvíčala spustil znovu, tentokrát byl však nářek mnohem slabší.

„Co tamten?“

„Dvacet tun skály mu drtí pánev – vrazil jsem do něj dvě dávky morfia, ale to nezastaví...“

„Je možné proniknout na dobývku?“

„Jo, zůstala tam škvíra, kudy se dá proplazit.“ Barnard posvítíl na hromadu polámaných ploten namodralého kvarcitu, připomínajících zhroucenou zeď u zahrady. A skutečně se tam černal otvor dostatečně velký pro vzrostlého foxteriéra. V díře se míhalo světlo a vycházel odtamtud škrábavý zvuk horečné činnosti. Horníci se snažili proniknout sypkou horninou ke svým zavaleným kolegům, dalo se zaslechnout i občasné zamumlání.

„Kolik jich tam dře, Barnarde?“

„Já...“ štajgr zaváhal, „myslím, že deset nebo dvanáct...“

Ironsides ho chytil pod krkem za kombinézu a trhl s ním tak, až nezodpovědného podřízeného téměř zdvihl do vzduchu.

„Tak ty myslíš?“ V žlutém světle důlní lampy tvář běsnícího Roda silně pobledla. „Tys tam ty chlapy pustil, aniž bys zazname-

nal jejich čísla? Tys poslal pod sesuv dvanáct mých kluků při pokusu zachránit devět?“ Vztekle viníka nadzvedl a přitiskl k boční stěně chodby, kde ho přidržel.

„Ty zasranej idiote, copak nevíš, že většina z těch devíti chlapů je už stejně na cucky? Copak nechápeš, že dobývka je smrtelná past, a ty tam pošleš dalších *dvanáct*, aby je země pohltila, a přitom si ani nepoznamenáš jejich čísla? Do prdele, jak se vůbec dozvíme, o koho jsme přišli, jestli se skála ještě pohne?“ Nakonec štajgra pustil a odstoupil. „Ať okamžitě vylezou, vyprázdněte tu skulinu!“

„Ale, pane Ironsidesi – je tam pan generální... Právě prováděl inspekci na dobývce...“

Tohle Roda na chvíli zarazilo, pak jen zavrčel. „Nezajímá! Ani kdyby tam byl sám prezident – vyklidte tu díru a začneme znovu! Tentokrát pořádně!“

Během pár minut se už záchranáři rojili kolem otvoru. Bílí od prachu připomínali kroutící se moučné červy. „Paráda,“ sykl šéf. „Pro začátek risknu maximálně čtyři kluky.“

Rychle si vybral z přítomných mužů, mezi nimiž se tyčil černoch enormních rozměrů. Na pravém rameni se mu blyštěl mosazný odznak, prozrazující jeho nadřazenou funkci mezi obyčejnými horníky: *boss boy*.

„Sám Big King je tady?“ Ironsides použil uměle vytvořené řeči *fanagalo*, něco jako *lingua franca* zdejších dolů, což umožňovalo domluvu více než tuctu různorodých etnických skupin domorodců.

„Jsem zde!“ hrdě zaburácel Velký Král.

„Toužíš po dalším vyznamenání?“ Před měsícem se Big King nechal spustit na laně do hloubky šedesáti metrů, aby vyzvedl tělo bílého zaměstnance tohoto dolu. Ocenění za statečnost vyjadřovala suma rovných sto randů.

„Kdo by mluvil o penězích, když země požívá lidský maso?“ zlehka pokáral černý obr hlavního šéfa. „Ale dneska je to brnkačka. Půjde *Nkosi* taky na dobývku?“ Znělo to spíš jako výzva než otázka.

Ironsides rozhodně neměl co dělat přímo na čelbě – zastával pouze pozici organizátora a koordinátora. Ovšem na druhé straně

nemohl takovou výzvu ignorovat, jelikož by mu pak nikdo z těch chlapů neuvěřil, že ho od aktivního postoje neodradila jen zbabělost a strach. Proto přece posílá jiné na jistou smrt.

„Ano,“ prohlásil klidně. „Půjdu ti helpnout...“

Plazil se jako první. Otvor jen tak tak dovolil mohutným tělům protlačit se dál, do většího prostoru o velikosti malého pokoje, ovšem se stropem ve výšce pouhého metru. Bleskově přejel světlem nadloží a vše mu bylo jasné – v kameni zahlédl prasklinu, říká se tomu „hrozen vína“.

„Vypadá sladce...“ zamumlal a posvítit si před sebe.

Kvíčala se nacházel od něj na délku paže. Tělo od pasu dolů uvěznil kus skály o velikosti většího automobilu. Někdo už ho zabalil do červené deky. Nebožák byl zticha, ležel klidně. Ale jakmile se ho dotkl záblesk světla, pozdvihl hlavu. Oči vyzařovaly šílenství, i když nic neviděly – z tváře zalité potem čísel děs. Náhle se mu rozevřela ústa, podobná široké a růžové průrvě v blýskavé černi obličejů. Začal křičet, ale vtom zvuk utonul v gejzíru temné červeně, začal chrlit krev.

Hrůzou zkamenělý Ironsides sledoval, jak se černocho mírně prohnul a podobný fontáně se zbavoval té životodárné tekutiny. Pak mu hlava pomalu klesla dopředu, čelo se zabořilo do kamenné suti. Rod se k němu připlazil, jemně černocho nadzdvihl a hlavu mu podložil dekou.

Na rukou mu ulpěla krev, takže si je musel otřít o kombinézu.

„Tři,“ špitl, „zatím jenom tři...“ Potom opustil umírajícího muže a pokračoval dál, směrem k puklině.

Velký Král se plazil vedle něj se dvěma sochory. Jeden předal šéfovi.

Do hodiny se z jejich pracovního úsilí stala soutěž – šlo vlastně o měření sil mezi dvěma urostlými chlapy. Za nimi další tři odebírali kameny, které oba borci na předku uvolnili, a posílali je dál dozadu. Rod věděl, že se zachoval nezodpovědně. Měl stát na hlavním překopu a řídit záchranou operaci, zároveň na něm závisela různá operativní rozhodnutí i potřebné alternativní zákroky. Společnost ho přece platila za mozek a zkušenosti, ne za svaly.

Do hajzlu se vším, zaklel v duchu. I kdybych měl zmeškat večerní odpa, zůstanu tady. Koutkem oka zkontroloval, jak se drží

Big King, a hned sáhl dopředu, aby uchopil větší kus kamene v sesuvu. Napnul všechny svaly v těle, valoun se však ani nepohnul. Urostlý černoch na něj okamžitě umístil své obrovské tlapy a společně zatáhli. Sesypala se trocha kamení, ovšem macek se posunul. Protlačili ho mezi sebou dozadu, potom se na sebe vítězoslavně zašklebili.

V sedm hodin Ironsides a Big King přerušili práci, aby si udělali přestávku. Odpočívali, snědli sendviče a pili kávu z termosky. Důlní manažer se dokonce mohl spojit s Demetriem polním telefonem, jelikož mu dráty dotáhli až na předeek.

„Z obou šachet už máme směnu vyfáranou, Rode, takže vše je připravené k odpalu. Kromě tvé skupiny se nachází na třiačtyřicítce padesát osm lidí.“ Asistentův hlas v tomhle provizorním komunikačním prostředku podivně skřípal.

„Počkej,“ zarazil ho šéf a v mysli probíral celou situaci. Šlo mu to pomaleji než obvykle, poněvadž byl opravdu unavený a po všech stránkách se cítil mizerně. Pokud teď zakáže obvyklý odstřel na obou šachtách z obav před dalším sesuvem v téhle oblasti, připraví tím důl o denní produkci deseti tisíc tun zlatonosné rudy po šestnácti randech. To je obrovská suma, v jihoafrické měně sto šedesát tisíc, v anglických librách osmdesát tisíc a v amerických dolarech dvě stě tisíc – záleží na tom, z které strany se na tuhle částku kdo dívá.

Ovšem teď je velice pravděpodobné, že všichni horníci na dobyvce jsou dávno mrtví, navíc původní otřes už zbavil skálu nahromaděného vnitřního napětí nahoře i kolem pětadevadesátého patra. Hrozí proto zcela minimální nebezpečí dalšího sesuvu.

Ale pokud je tam ještě nějaký chlap naživu, přiskřípnutý v teplém lůně Země a „hrozen vína“ mu visí nad nechráněným tělem, potom bude zle. Když provedou odpal, když stisknou všechna tlačítka na *Sonder Ditch Gold Mining Company*, tak bouchne osmnáct tun *karbonitu* – bezpečnostního důlního dynamitu. A tohle kopnutí by mohlo být osudné při hrozbě dalšího pádu stropu.

Důlní manažer se rozhodl. „Demetrie,“ zvolal, „napřed zmákněte všechno u dvojky, v sedm třicet na chlup!“ Ta jáma se nalézala skoro o pět kilometrů dál, než jsme my, přemítal Rod v duchu. Tím zachráníme společnosti osmdesát tisíc randů. „Potom v přesných

pětiminutových intervalech odpalte jih, sever a západ tady na jedničce!“ Rozprostřením jednotlivých výbuchů zredukujeme možné škody, čímž dodáme dalších šedesát táců do kapes našich podílníků – úhrnná finanční ztráta způsobená katastrofou se bude pohybovat kolem dvaceti tisíc. Vcelku ucházející, zauvažoval Rod cynicky – krev se zdála levná... Dala by se koupit pinta za trojku z centrální transfúzní stanice?

„Tak fajn,“ vstal a protáhl si bolavá ramena. „Všichni se stáhnou zpět do bezpečí ocelové výztuže na kříži, než skončí odpal!“

5

Po několikanásobných následných otřesech, způsobených odstřelem, Ironsides opět nasadil všechny do záchranné akce. Kolem deváté odkryli těla dvou černých horníků – rozdrčených pod vlastními vrtacími kladivy. O tři metry dál ležel běloch bez jakýchkoliv viditelných zranění na těle, ale s roztržštěnou hlavou.

V jedenáct hodin našli další dva černochoy z čelby. Rod byl právě v chodbě, když jejich tělesné ostatky vytahovali tím malým otvorem. Ani jeden z nich se nepodobal lidské bytosti – zohavená těla připomínala spíš kusy syrového masa promísené se špínou.

Po půlnoci Ironsides i Big King vyrazili opět vpřed, aby znovu převzali břímě od předchozího týmu. O dvacet minut později se před nimi otevřel menší průzor do jiné komory, přímo zázračně zachované v sesuvu.

Vzduch byl jakoby plný páry, vedro odtamtud přímo sálalo. Rod instinktivně ucouvl před nechutně vlhkým závanem, který se mu opřel do obličeje. Pak se však přinutil posunout se vpřed a pohlédnout do mezery.

Pár metrů opodál spatřil Franka Lemmera, generálního ředitele *Sonder Ditch Gold Mining Company*. Ležel na zádech, byl bez přílby. Hluboká řezná rána se mu táhla nad okem. Krev z ní mu stekla do stříbrem prokvetlých vlasů, kde zaschla v černých chuchvalcích. Náhle otevřel oči a v záři důlní lampy zamrkal jako oslepená sova. Ironsides rychle odvrátil kužel světla stranou.

„Pane Lemmere,“ hlesl.

„Krucinál, jak to že makáš se záchranným týmem?“ zavrčel nejvyšší šéf. „To přece nemáš v popisu práce! Copak ses nenaučil ani jedinou chytrou za dvacet let v dolech?“

„Jak se cítíte, pane?“

„Sežeň mi doktora!“ instruoval ředitel, „budete mě muset z téhle hromady odříznout...“

Rod se musel kroutit jako úhoř, aby se dostal k místu, kde ležel generální. Ihned pochopil, co tím Frank Lemmer míní. Od lokte dál měl paži stlačenou skalní plotnou – prsty hbitě přešel hranu kamene. S tímhle hne jen výbušnina. Jako vždy měl nejvyšší pravdu i tentokrát.

Rod se vysoukal ven z úzkého otvoru a přes rameno houkl:

„Telefon okamžitě sem!“

Po pár minutách už svíral sluchátko a mluvil s hlavním stanem na nárazišti pětadevadesátého patra, kde vytvořili předsunutou pozici záchranářů a zároveň i odpočinkové stanoviště.

„Tady Ironsides, dejte mi doktora Standera!“

„Okamžik.“

O chvíli později: „Zdravím, Rode, tady Dan.“

„Dane, našli jsme nejvyššího.“

„Fajn, je při vědomí?“

„Jo, ale je uvězněný pod kamenem – budeš muset řezat...“

„To myslíš vážně?“ ujišťoval se lékař.

„Do prdele, samozřejmě že nekecám!“ odsekl nakvašeně důlní manažer.

„Ouha, chlapče...“, brzdil ho doktor.

„Sorry.“

„Hele, kde ho to laplo?“

„Šutr ho drží za paži, budeš muset amputovat někde nad loktem!“

„Fakt skvělý!“ odfrkl Dan.

„Čekám tu na tebe.“

„Jo, za pět minut jsem tam.“

6

„Jak je to legrační – vidíte je v podobných situacích pokaždé, když se něco semele, ale člověka nikdy ani ve snu nenapadne, že se sám může stát obětí...“ Generální ředitel mluvil bez zachvění, ruku musel mít už znečitlivělou, odhadoval Ironsides, když tam tak ležel vedle něj na dobývce.

Frank Lemmer pootočil hlavu. „Chlapče, proč radši někde nefarmaříš?“

„Však vy víte proč...“

„Aha.“ Nejvyšší nasadil náznak úsměvu, možná jen trochu zkřivil rty. Volnou rukou si otřel ústa. „Hele, já měl pouhé tři měsíce do penze. Skoro se mi to podařilo. Chlapče, chlapče – ty dopadneš stejně: budeš se válet ve špíně s rozdrčenými kostmi.“

„Tohle přece není konec!“

„Že ne?“ pozvedl obočí Frank Lemmer a tentokrát se i uchichtl. „Že ne?“

„Co to bylo za fór?“ chtěl vědět Dan Stander, který se právě vsunul do malého prostoru.

„Do háje! Trvalo celou věčnost, než jsi sem dorazil,“ vrčel Frank Lemmer.

„Rode, protáhni sem tu mou brašnu,“ požádal doktor, zatímco udržoval konverzaci s ředitelem.

„Union Steel dnes večer zavírala na osmadvadesáti centech – já ti říkal, abys koupil!“

„Předražené, nadhodnocené,“ odsekl generální ředitel. Lékař se mu uvelebil v prachu po boku a zatímco si připravoval nástroje, argumentovali ohledně akcí i o podílech. Dan pak nasál do injekční stříkačky pentatol a vydezinfikoval místo vpichu. V té chvíli se Lemmer znovu podíval na svého manažera.

„Tady jsme kopli do země naprosto perfektně, Rodney – ty a já. Proto bych si přál, abys převzal žezlo po mně – bohužel, oni asi budou proti. Jsi pro ně pořád příliš mladý... Ale ať se na mém postu objeví kdokoliv, musíš ho sledovat, aby tady něco nezkurvil! Ty se přece nejlépe vyznáš v tomhle našem podzemním labyrintu.“

A jehla zmizela pod kůží.

Doktor amputoval ruku během čtyř a půl minuty a po dalších sedmadvaceti Frank Lemmer zemřel na pourazový šok a další vnitřní zranění v *Mary Anne*, při své cestě vzhůru k zemskému povrchu.

7

Jelikož Patti od něj každý měsíc pravidelně dostávala alimenty, nezbyly Rodovi ze mzdy žádné velké peníze na nějaké extravagance – jednu si však ponechal: velký krémový osmiválec Maserati Quattroporte, model 1967. I když mělo auto najeto už téměř padesát tisíc kilometrů v době nákupu, přesto splátky nemilosrdně ukusovaly podstatné sousto z Rodova výplatního šeku.

Toho rána si opět pochvaloval tuto svou tak výhodnou investici, když sjížděl klikaticí se silnicí z Kraalkop Ridge. Ke konci se státní silnice vedoucí k Johannesburgu narovнала a on svého miláčka rozpumpoval naplno. Auto se jakoby přikrčilo k asfaltu, podobné útočícímu lvu, i tón motoru se změnil – stal se hlubší a hlasitější.

Běžně trvala cesta ze *Sonder Ditch Gold Mining Company* do velkoměsta celou hodinu, ale on mohl v klidu odečíst dobrých dvacet minut.

Bylo zářivé sobotní ráno a on měl skvělou, příjemně nedočkovou náladu.

Od rozvodu si žil Ironsides podobně jako doktor Jekyll a pan Hyde. Pět dní v týdnu patřil v důlní společnosti k vyššímu managementu, ale přes víkend se měnil. Maserati skrývalo v kufru kompletní sestavu golfových holí, v kapse cinkaly klíče od luxusního apartmá na Hillbrow a na rtech se mu usadil vítězný úsměv.

Dnes víc než jindy rozplýval nad představou blondýny, model dvaadvacet, která byla ochotná obětovat mu celý večer. Pan Rodney Ironsides se ocitne v sedmém nebi, ale předtím ještě musí ab-

solvovat jednu záhadnou návštěvu – pozval si ho k sobě domů doktor Manfred Steyner.

Předvolání tlumočil bezejmenný ženský hlas, který se představil jako „sekretářka doktora Steynera“. Přišlo den po pohřbu Franka Lemmera a termín byl: sobota, jedenáct nula nula.

Rod se s doktorem nikdy nesetkal, ale samozřejmě o něm slyšel. Kdokoliv pracoval pro jednu z padesáti či šedesáti společností tvořících *Central Rand Consolidated Group*, musel znát jméno Manfred Steyner. A *Sonder Ditch Gold Mining Company* patřila do tohoto seskupení.

Manfred Steyner získal bakalářský titul z ekonomie na Berlínské univerzitě a doktorský na Business Administration v Cornellu. Ke skupině *CRC* se připojil před dvanácti lety coby třicetiletý, nyní se z něj stal expert přímo na špici. Hurry Hirschfeld nemůže přežít věčně, ačkoliv dosud naznačoval pravý opak. Jakmile však odsouhlasí nabídku na převzetí podsvětí od samého Háda, říkalo se, že Manfred Steyner uspěje v boji o pozici předsedy správní rady *CRC*.

Předsednictví u *CRC* patřilo k záviděníhodnému postu – dotýčný se tím pádem automaticky stával jedním z pěti nejmocnějších lidí v Africe, včetně několika hlav států.

Odhad preferoval doktora Steynera z několika dobrých důvodů. Měl totiž výkonný mozek, kvůli kterému získal přezdívku „computer“ – navíc nikdo na něm dosud nenašel ani sebemenší náznak obyčejné lidské slabosti. V první řadě ale dokonale zhodnotil své desetileté vyčkávání na jedinou vnučku Hurryho Hirschfelda, dokud neabsolvovala univerzitu v Kapském Městě. Ihned poté se s ní oženil.

Doktor Steyner si držel skutečně silnou pozici, a Ironsides se na setkání s tímto géniem vyloženě těšil.

Tachometr ukazoval něco přes dvě stě kilometrů v hodině, když maserati míjelo pozemek společnosti *Kloof Gold Mining Company*.

„Johannesburgu, jsem zde!“ zvolal nadšený Rod.

Deset minut před jedenáctou našel mosaznou tabulku se jménem „Dr. M. K. Steyner“. Rezidence se rozkládala na luxusním předměstí, zvaném Sandown. Na dům ze silnice neviděl, ale i tak ne-

chal Ironsides svůj sportovní vůz jen vrnět a vychutnával si pohled na vysokou bílou bránu se štítem imitujícím kapský stavební holandský styl, známý jako *Cape Dutch*.

Brána sice prozrazovala až šokující nedostatek vkusu, napadlo ho, ale zahrady připomínaly ráj. Důlní manažer se dobře vyznal v geologii, ovšem v oblasti rostlin trochu tápal. Identifikoval sice koberec květin laděných do červené a žluté na pozadí zeleného trávníku jako dosny – v případě další zářící nádhery rozprostírající se před ním mu však žádný jiný název na mysli nevytanul.

„Páni!“ zamumlal obdivně. „Někdo tady odvedl pořádný kus práce.“

Za zatáčkou šterkové příjezdové cesty se tyčila rezidence. Také *Cape Dutch* – v té chvíli ale doktorovi odpustil tu kýčovitou bránu.

„Páni!“ zopakoval údiv a mimoděk donutil osmiválec k zastavení.

Cape Dutch je jedním z nejtíže kopírovatelných stavebních stylů – stačí jedna linie ze sta umístěná nesprávně a celkový efekt je v háji, dumal. Ovšem tenhle zázrak je perfektní. Číšel z něj pocit nadčasovosti, vzájemnosti, mísila se v něm galantnost a složitost dané linie. V duchu odhadoval, že okenice i rámy jsou z pravého žlutého dřeva, zatímco vitražová okna určitě vytvořil skutečný umělec na objednávku.

Ironsides pouze strnule zíral, přičemž ho bodal trn závisti. Miloval krásné věci, jako třeba svůj vůz, ale tohle spadalo do zcela jiné kategorie. Žárlil na muže, který tuhle krásu vlastnil. Věděl dobře, že jeho celoroční příjem by nestačil ani na splátky holé parcely.

„No a co? Já mám zase svůj byteček,“ pohodil hlavou a sjel k parkovišti před řadou garáží.

Nebylo zcela jasné, který vchod by měl správně použít, takže si vybral namátkou jednu z několika vydlážděných cestiček, vedoucích k domu.

Za ohybem stezky se mu naskytla další neuvěřitelná scénérie. Šlo sice o podstatně méně rozměrnou záležitost, ovšem s podstatně hlubším účinkem. Spatřil totiž dámské pozadí. Ovšem i na něm se mísila ladnost i složitost dané linie, jelikož bylo oděno v přílišných šponovkách a vyčnívalo z jakéhosi velikého exotického křoviska.

Roda tahle nečekaná podívaná naprosto uchvátila. Stál tam, ani se nepohnul. Listí se třásl a šustilo, prdelka se kroutila a zvedala.

Náhle, v tónu opravdové dámy, vyrazilo z bujného porostu obsahově ryze chlapské zaklení. Spodní část těla poskočila a její majitelka se napřímila a usilovně si cucala ukazováček.

„Mrcha, kousl mě!“ mumlala s prstem v puse. „Zatracenej brouk pitomej mě hryznul...“

„Bacha na to, nesmí se dráždit...“, podotkl Rod.

Překvapeně se k němu otočila. Ironsides ihned zaregistroval nádherné oči – nezvykle velké, zcela mimo proporce jejího obličeje.

„Já jsem je přece...“, začala, pak se zarazila. Prstík jí vyklouzl ze rtů. Instinktivně si jednou rukou vjela do vlasů, druhou si začala urovnávat halenku a zároveň smetala úlomky větviček, které se na ní zachytily.

„Kdo jste?“ žádala vysvětlení, zatímco si ho její obrovské oči měřily. Tohle byla docela standardní reakce u většiny žen ve věku mezi šestnácti a šedesáti při prvním spatření urostlého chlapa, jako byl on.

„Jsem Rodney Ironsides a mám se tu sejit s doktorem Steynerem.“

„Aha!“ pochopila a kvapně si zastrkávala cípy blůzky do kalhot. „Můj manžel bude ve studovně.“

Dobře věděl, s kým má tu čest. Viděl přece její fotografie nejmíň stokrát v novinách skupiny těžebních společností – tam ale vždy pózovala v dlouhých večerních šatech ozdobená diamanty. Nikdy se na obrázcích neobjevila v halence s dírou v rukávě a s vykasáným podolkem. Na fotografiích předváděla dokonalý mejkap, nyní žádné barvičky na tváři neměla, jen se červenala a zalával ji pot.

„Musím vypadat hrozně, když se rýpu v zemi“, pronesla Theresa Steynerová zbytečně.

„Tuhle zahradu obhospodařujete sama?“

„Investuju do ní jen málo fyzické práce – ale plány byly moje!“ informovala. Konečně si uvědomila, že návštěvník je sice statný, bohužel poněkud ošklivý – no, až tak šeredný zas ne, jen snad trochu opotřebovaný...

„Tohle je fakt nádhera!“

„Děkuju vám,“ zareagovala na pronesenou chválu. Ne, není opotřebovaný, změnila názor – vypadá přece mužně, kudrlinky chlupů na hrudi se mu derou ven z rozepnuté rozhalenky...

„Tohle je protea, nebo ne?“ vyzvídala a ukazoval na křovisko, ze kterého se před chvílí vynořila. Jen tak hádal.

„Nutační,“ doplnila ho. Možná mu už táhne na čtyřicítku, dumala při zhlédnutí šedin na jeho skráních.

„Hmm, a já myslel, že je to protea.“

„Taky že je, ale správný název je nutační čili převislá. Existuje totiž přes dvě stě různých druhů proteí,“ pokračovala vážně v osvětě. Hlas se k jeho zjevu vůbec nehodí, porovnávala dál. Vypadá přece jako rozený bojovník, ovšem mluvou připomíná spíš právníka – nejspíš k nim patří. Vždyť za Manfredem obvykle přicházejí jen právníci nebo obchodní konzultanti.

„Takhle to tedy je? Skutečný poklad,“ lichotil Rod a pohladil jeden z květů.

„Máte pravdu, úplně s vámi souhlasím. Mám jich tady víc než padesát druhů...“

A najednou se jeden na druhého usmívali.

„Odvedu vás do domu,“ nabídla se mu.

8

„Manfrede, dorazil pan Ironsides!“
„Díky, drahá.“ Doktor seděl za stolem z nádherného dřeva v místnosti, kde vládla vůně leštěnky na nábytek. Ani neprojevil snahu povstat.

„Nechtěl bys šálek kávy?“ zajímala se manželka ode dveří.
„Nebo čaj?“

„Ne, díky,“ odvětil Manfred Steyner, aniž by nabídku konzultoval s návštěvníkem, dosud stojícím vedle ní.

„Nechám vás tedy o samotě.“

„Děkuji, Thereso.“

Otočila se a odešla. Rod zůstal stát a zatím jen očima studoval muže, o němž toho tolik slyšel.

Manfred Steyner se jevil mladší než dvačtyřicátník. Vlasy sčesané dozadu měl světle hnědé, ale zdály se téměř plavé. Na nose trůnily brýle s těžkými černými obroučkami, tvář vypadala hladká, až hedvábná – skoro dívčí. Na bradě Rod nespátřil ani náznak vousů. Na rukou, opřených o vyleštěnou desku stolu, nerostl jediný chloupek, až si pomyslel, zda tahle slavná osobnost nepoužívá depilátor.

„Pojďte dál,“ vyzval ho pán domu a Ironsides se přesunul dovnitř. Steyner měl na sobě bílou hedvábnou košili, na které se ještě daly rozeznat stopy po originálním složení v továrně – látka zářila sněhobíle, u krku mu visela kravata potvrzující členství v Royal Johannesburg Golf Club – eleganci doplňovaly onyxové manže-

tové knoflíčky. Náhle si Rod uvědomil, že určitě ani košile, ani vázanka nebyly nikdy předtím použité – o tomhle výstřelku už slyšel. Dotyčný prý objednával košile po veletuctech a každou si oblékl pouze jednou.

„Ironsidesi, sedněte si,“ vyzval ho Steyner s nezřetelnou výslovností samohlásek, což prozrazovalo jeho nezvládnutý teutonský akcent.

„Doktore Steynere,“ pronesl mírně důlní manažer, „máte na vybranou: buď jsem pro vás Rodney, nebo *pan* Ironsides.“

V zabarvení magnátova hlasu, ani ve výrazu obličeje neproběhla žádná změna.

„Na úvod naší diskuze bych s vámi rád prošel vaše životopisné údaje, pane Ironsidesi. Nemáte nic proti tomu?“

„Ne, doktore Steynere.“

„Tedy, narozen jste 16. října 1931 v městečku Butterworth v jihoafrickém Transkei. Váš otec pracoval coby tam narozený obchodník, ale matka vám zemřela v lednu v devětatřicátém. Otec dosáhl hodnosti kapitána u pěchoty v Durban Light Infantry a skonal na zranění v bojích u Pádu v Itálii během zimy roku 1944. Dál vás pak vychovával strýc z matčiny strany v East Londonu v Kapsku. Maturitu jste zvládl na Queen's College v Grahamstownu v sedmačtyřicátém, ale nepodařilo se vám získat stipendium u Chamber of Mines ke studiu na Witwatersrand University, kde jste chtěl získat BSc. v oboru důlního inženýrství. Proto jste nastoupil do učňovského poměru u Government Mining Training School, kde vám předali po dvou letech průkaz střelmistra. Potom jste nastoupil u *Blyvooruitzicht Gold Mining Company Ltd.* na pozici oficiálně zvané horník-začátečník.“

Doktor Steyner vstal a přešel k panelovému obložení stěny, kde stiskl skrytý vypínač. Část dřevěného ostění zajela dovnitř a odhalila umývadlo a věšák na ručníky. Zatímco dál hovořil, začal si až obsedantně mydlit a oplachovat ruce.

„V tomtéž roce vás povýšili na zkušeného horníka, po třech letech na vedoucího směny. Za dva roky jste to dotáhl na důlního dozorce. V roce 1959 jste úspěšně absolvoval zkoušku pro pozici štajgra, po třech letech jste se objevil jako asistent manažera důlní sekce, v třiašedesátém už manažer důlní sekce, za dva roky asis-

tent důlního manažera a v osmašedesátém jste dosáhl současné pozice důlního manažera.“

Magnát si začal sušit ruce do bělostného ručníku.

„Zapamatoval jste si údaje týkající se mé osoby a společnosti skutečně perfektně,“ ocenil Rod.

Doktor Steyner zmuchlal použitý ručník a odhodil ho do koše pod umývadlem. Opět stiskl knoflík a panel zajel na své místo. Pak se vrátil stejnou cestou zpět ke stolu, zlehka našlapoval na vyleštěných parketách. Ironsides si náhle uvědomil, jak je magnát malý – neměří víc než metr pětadesát, odhadoval, je asi stejně vysoký jako jeho manželka.

„Tohle lze považovat za úspěch,“ pokračoval, „jelikož dalšímu nejmladšímu důlnímu manažerovi v celé skupině je čtyřicet šest let, zatímco vy nejste ještě ani čtyřicátník.“

Návštěvník sklonil hlavu v souhlasném gestu.

„Nyní,“ upozornil doktor, když se konečně opět usadil a položil si vymydlené ruce na desku stolu, „bych se rád lehce dotkl vašeho soukromého života – nemáte námitky?“

Rod znovu přikývl.

„Důvody pro nepřijetí vaší žádosti u Důlní komory a odmítnutí stipendia, navzdory výbornému prospěchu i doporučení vašeho ředitele pro výběrovou komisi, byly zcela jednoznačné: nestálost a povaha inklinující k násilí.“

„Zatraceně – odkud tohle máte?“ vyjekl pochvalami ukolěbaný Ironsides.

„Mám totiž přístup k materiálům komise – odtamtud jsem získal informaci, že hned po maturitě jste hrubě napadl svého bývalého ředitele školy.“

„Však jsem z něj málem vymlátil duši,“ ochotně odsouhlasil Rod.

„Dost drahá záliba, pane Ironsidesi. Stálo vás to univerzitní absolutorium.“

Návštěvník mlčel.

„Abych pokračoval: v devětapadesátém roce jste se oženil – manželkou se stala Patricia Anne Harveyová. Z tohoto svazku se v tomtéž roce, přesněji řečeno sedm a půl měsíce po svatbě, narodila dcera...“

Důlní manažer se v židli nervózně zavrtěl, ale Steyner tichým tónem pokračoval:

„Manželství skončilo po pěti letech rozvodem – choť vás žalovala pro cizoložství a získala i opatrovnictví dítěte, k tomu alimenty i podporu ve výši čtyři sta padesát randů měsíčně.“

„K čemu vám to všechno je?“ zaprotestoval Rod.

„Pouze se pokouším vytvořit si přesný obraz vaší současné situace, což je naprosto nezbytné – o tom vás mohu ujistit.“

Magnát uchopil brýle a začal si leštit skla čistým bílým kapesníčkem. Na nose mu od nich zůstala otisknutá prohlubeň.

„Pokračujte tedy,“ vyzval ho důlní manažer, navzdory vlastnímu vnitřnímu nesouhlasu – fascinovalo ho totiž, kolik informací o něm tenhle boháč už získal.

„V roce 1968 vás zažalovala slečna Diane Johnsonová ohledně otcovství a soud jí dal za pravdu, takže platíte dalších sto padesát randů měsíčně.“

Rod ani nehlesl, jen zamrkal.

„Ještě bych se zmínil o dvou dalších žalobách z důvodu napadení – obě však skončily neúspěšně, jelikož se prokázala sebeobrana...“

„A to je všechno?“ vyprskl Ironsides sarkasticky.

„Téměř,“ přiznal doktor Steyner. „Podrobné zkoumání bylo nezbytné při porovnání s vašimi dalšími současnými výdaji: měsíční splátky sto padesáti randů na kontinentální typ sportovního vozu a dalších sto padá na činži za apartmá 596 v budově Glen Alpine Heights v uličce Corner Lane na Hillbrow...“

Rod v duchu zuřil – podlehl totiž iluzi, že nikdo v *CRC* o jeho bytečku neví.

„Do prdele! Vy jste se hrabal v mých soukromých záležitostech...“

„Ano,“ klidně přitakal magnát. „Udělal jsem to ale z dobrého důvodu. Pokud vydržíte ještě chvíli, pochopíte, proč to všechno.“

Náhle pán domu vstal, opět přešel ke skrytému umývadlu a znovu zahájil pečlivou očistu rukou. Když je sušil, zase promluvil.

„Vaše měsíční závazky dosáhly výše osmi set padesáti randů. Váš plat, po odečtení daně, je menší než jeden tisíc. Nemáte žádný titul, takže šance postupu na pozici generálního ředitele je mizivá.

Dorazil jste ke svému mzdovému stropu, pane Ironsidesi. Vlastní snahou se už nikam dál nedostanete. Po třiceti letech už nebudete nejmladší důlní manažer ve skupině CRC, ale nejstarší...“ Doktor Steyner se odmlčel. „Tohle tedy znamená jediné – pokud vás vaše dosti drahé choutky nedostanou do vězení pro dlužníky a horkokrevná letora i nezdolný temperament, společně s odpovídající výkonností vašich genitálií, nezpůsobí skutečně vážné problémy – zůstanete na té úrovni, kterou jsem již předeslal.“

Boháč odhodil ručník do koše a vrátil se ke stolu. Uvelebil se do křesla. Teď seděli v absolutním tichu a plnou minutu se navzájem pozorovali.

„A vy jste mě pozval až sem, abyste mi tahle smutná fakta odrecitoval?“ pronesl návštěvník chraptivě, celé tělo měl napjaté jako strunu. Stačil mu opravdu už jen kousíček provokace, aby se vrhl přes stůl a magnáta zaškrtil.

„Kdepak,“ Steyner vrtěl hlavou, „já vás chtěl toliko informovat, že použiji veškerý svůj vliv, který sám hodnotím jako víc než značný, k zajištění vaší pozice – tím mám na mysli okamžité potvrzení funkce – na postu generálního ředitele *Sonder Ditch Gold Mining Company Ltd.*“

Rod sebou trhl, jako kdyby mu magnát plivnul do tváře. Zděšeně na něj zíral.

„Proč?“ vydechl nakonec. „Co za to budete požadovat?“

„Ani vaše přátelství, ani vaši vděčnost,“ pomalu pronesl doktor Steyner. „Jen vaši zcela bezpodmínečnou poslušnost k mým instrukcím. Stanete se mým stoupencem – kompletně!“

Ironsides na něj stále civěl, zatímco mu mozek běžel na plné obrátky. Bez Steynerova zákroku bude čekat minimálně deset let na jakýkoliv postup, pokud vůbec někdy něco takového přijde. Tohle ale chtěl, bože, jak po tomhle toužil. Dostaví se úspěch, zvýšení příjmu i moc, která tuhle funkci doprovází. Můj vlastní zlatý důl! Můj vlastní důl ve věku pouhých osmatřiceti let – plus dobrých deset tisíc randů ročně navíc...

Přesto si však plně uvědomoval, že cena, kterou za tohle zaplatí, nebude určitě nijak malá. Když dorazí od magnáta instrukce a on ji bude muset splnit s bezpodmínečnou poslušností, bude daný úkol zcela jistě smrdět jako deset dní stará mrtvola. Jakmile však post

získá, může se na nesmysly klidně vykašlat. Proto si musí nejprve zajistit funkci, teprve pak se rozhodne, zda splnit, či odmítnout...

„Přijímám!“

Manfred Steyner vstal od stolu.

„Brzy o mně uslyšíte,“ prohlásil. „Nyní můžete jít...“

9

Rod přecházel širokou verandu, aniž by něco viděl či slyšel, prakticky se jen potácel mezi záhony a mířil ke svému vozu. V duchu si přehrával celou konverzaci, v mysli ji trhal na kousíčky jako smečka divokých psů hodujících na zdechlině. Náhle skoro vrazil do paní domu, vlastně ji ani nezahlédl, dokud mu nestála v cestě. Okamžitě odsunul předmět úvah o kariéře generálního ředitele.

Theresa se převlékla, nalíčila a cípy halenky zakrýval zelený hedvábný šátek – všechno tohle zvládla během půl hodiny od doby jejich prvního setkání. Skoro se vznášela nad záhony s košíkem na květiny v ruce, svěžestí a půvabem připomínala poletujícího kolibříka.

Její změna ho příjemně překvapila i pobavila, i když si neuvědomil, že k tomu došlo nejspíš kvůli němu. Ovšem coby znalec musel ocenit to očividné zlepšení.

„Zdravíčko,“ začal. Krasavice vzhledla a vcelku úspěšně se jí podařilo nasadit náznak překvapení i nelíčené bezelstnosti. Oči skutečně dominovaly jejímu obličejí a nalíčení je jen zvýraznilo.

„Jste pilná jako včelka.“ Rod přešel neskrývaným hodnotícím pohledem květovaný domácí úbor, který měla na sobě, a ihned u ní zaregistroval červeň na tvářích.

„Šlo o úspěšné setkání?“

„Vělice.“

„Jste právník?“

„Ne. Pracuju pro vašeho dědečka...“

„Jako co?“

„Kutám jeho zlato.“

„Na kterém dole?“

„*Sonder Ditch*.“

„V jaké pozici?“

„Pokud váš manžel umí dodržet dané slovo, potom už brzy coby generální ředitel.“

„Jste moc mladý...“

„To jsem si taky myslel.“

„K tomu se ještě bude muset vyjádřit dědula!“

„Dědula?“

„Můj dědeček.“ Rod se rozesmál, aniž se stačil ovládnout.

„Co je na tom tak zábavné?“

„Předseda správní rady celého kolosu *CRC* je nazýván dědulou?“

„Jenom já mu můžu takhle říkat.“

„Na to bych klidně vsadil krk.“ Rod se znovu zachechtal. „Vlastně ve skutečnosti bych se vsadil i o víc, protože vám musí projít leccos, na co by se nikdo jiný ani neodvážil pomyslet...“

Oba si okamžitě uvědomili lechtivý podtext jeho poslední poznámky a zmlkli. Theresa sklopila zrak a pečlivě odstříhla nádherný květ.

„Takhle jsem to opravdu nemyslel,“ omlouval se.

„V jakém směru, pane Ironsidesi?“ Vzhlédla s rozpustilým výrazem hrané nevinnosti a oba se rozesmáli. Škrobenost rozhovoru zmizela.

Doprovodila ho až k autu. Její chování se zdálo zcela přirozené, a když Rod vklouzl za volant, klidně poznamenala:

„Příští týden s Manfredem pojedu na *Sonder Ditch*. Bude tam totiž některým z vašich lidí předávat medaile za dlouholetou službu pro společnost i za statečnost.“ Přitom už dávno odmítla účast při téhle parádě, takže nyní se bude muset postarat o vhodný důvod pro opětovné pozvání. „Pravděpodobně vás tam uvidím.“

„Už se těším,“ zahalekal Rod vesele a pustil spojku.

Pak ještě pohlédl do zpětného zrcátka. Opravdu mu tahle velice přitažlivá krasavice připadala až neskutečně provokativní. Neopa-

trný muž by se mohl v těch hlubokých očích rychle utopit, blesklo mu hlavou.

Doktor Manfred Steyner má doma dost velký problém, odhadoval. Náš magnát je pravděpodobně příliš zaměstnaný mydlením a kartáčováním svého vybavení, takže se k jeho použití prakticky ani nedostane.

10

Skrze vitráže v oknech zachytil doktor Steyner koutkem oka záblesk sportovního vozu Maserati Quattroporte, když mizel v zatáčce příjezdové cesty. Naslouchal zvuku motoru, dokud se úplně nevytratil.

Pak zdvihl sluchátko, ořel ho bílým kapesníčkem, a teprve poté si ho přiložil k uchu. Vytočil číslo a zatímco telefon na druhé straně vyzváněl, pozorně si prohlížel nehty pravé ruky.

„Steyner,“ pronesl do mluvítko. „Ano – ano.“ A dál naslouchal.

„Ano... právě odjel..., vše jde podle plánu... Ne, žádné potíže se nevyskytnou, tím jsem si jist.“ Během hovoru pečlivě studoval svou dlaň a jakmile si všiml malých kapiček potu na kůži, v obličejí se mu objevil výraz znechucení, rty se zúžily.

„Jsem si plně vědom všech možných důsledků – přece říkám jasně, že to vím!“

Zavřel oči a naslouchal další minutu, aniž by se pohnul, jak to ve sluchátku skřípe a klope – nakonec přece jenom oči otevřel.

„Vše zvládneme bez problémů, o tom vás můžu ujistit. Sbohem.“ Zavěsil a šel si umýt ruce. No a teď, ujasňoval si, zatímco si splachoval mydliny, je zapotřebí zdolat našeho staříka.

11

Nyní už působil staře, skutečně prozrazoval těch sedmdesát osm dlouhých, tvrdých let života. Vlasy i obočí dosáhly smetanově bílé barvy. Kůže ochabla, zbrázdila se vráskami, pokryla pihami a pigmentovými skvrnkami – visela v nepředvídaných místech v malých váčcích pod bradou i pod očima.

Celé tělo jakoby seschlo, byl vyzáblý a trochu nahrbený, podobný stromu, který se přece jen podvolil převládajícím větrům. Přesto z něj stále sálala ta neutuchající naléhavost ve způsobu chování, tatáž dychtivost, která mu vynesla přezdívku „Hurry“ Hirschfeld, když před šedesáti lety poprvé vtrhl na naleziště zlata.

V tohle pondělí ráno stál před panoramatickým oknem své luxusní kanceláře a z úděsné výšky shlížel na město Johannesburg. Reef House se tyčil po boku masivního objektu Schlesinger Building ve čtvrti Braamfontein, přímo na zlatonosném hřebenu. Z téhle pozice se zdálo, že velkoměsto se krčí u nohou svého dobrodince – kdo jiný to mohl být než Hurry Hirschfeld – což bylo velice příhodné.

Už dávno, dokonce ještě před velkou krizí třicátých let, přestal měřit své bohatství na objem peněz. Vlastnil více než čtvrtinu vydaných akcií tehdejší *Central Rand Consolidated*. V současné tržní ceně sto dvaceti randů za kus šlo o astronomickou sumu. Navíc, z důvodu komplikovaného kartelového uspořádání, zástupných práv a mezirezortních ředitelství, získal kontrolu nad dalším ne-

přehlédnutelným balíkem dvaceti procent týkajících se hlasovacích práv důlní společnosti.

Interkom jemně zabzučel v místnosti plné hebkých závěsů a světlých barev, přesto sebou Hurry mírně trhnul.

„Ano,“ ohlásil se, aniž by se odvrátil od okna.

„Je tady doktor Steyner, pane Hirschfelde,“ šeptal hlas sekretářky, podobný duchu, zcela odhmotněný v tomhle nádherném pokoji.

„Pošlete mi ho sem!“ zavrčel stařec. Ten prokletý interkom mu pokaždé nažene husí kůži. Z celé téhle zatracené místnosti mu běhá mráz po zádech. Zdejší interiér se mu zdál, jak Hurry často připomínal, podobný pohádkovému bordelu...

Pětapadesát let pracoval v ponuré kanceláři bez koberce s několika žlutnoucími fotografiemi mužů a strojů, rozvěšenými na stěnách. Pak ho přesunuli sem – rozhlédl se znechuceně kolem sebe plný odporu, který nezmenšilo ani dalších pět let. Co si vůbec o něm myslí – že je nějaký přiteplalý kadeřník?

Zasunovací dveře se neslyšně otevřely a doktor Manfred Steyner majestátně vkročil dovnitř.

„Dobré ráno, dědečku,“ pozdravil. Po dobu deseti let, od chvíle, co i Terry se nechala okouzlit natolik, aby si ho vzala, ho Manfred Steyner takhle nazýval, což Hurry Hirschfeld už deset let nesnášel. Navíc si právě teď vzpomněl, že Manfred Steyner je také odpovědný za design a celkové vybavení pro Reef House, čímž je tedy i původcem jeho neustálého podráždění.

„Copak bys zase chtěl – ne!“ zaúpěl najednou a zamířil k ovladači klimatizace. Termostat byl už teď nastavený na vyšší stupeň, stařec však spěchal, aby nastavil nejvyšší. Za pár minut bude uvnitř místnosti teplota vhodná pro pěstování orchidejí.

„Jak se dnes cítíš, dědečku?“ Manfredovi se zdálo, že stařec neslyšel, jelikož vypadal mírně, skoro neutrálně. Přesunul se tedy ke stolu, kde rozložil veškeré papíry.

„Zatraceně hnusně!“ vyhrkl Hurry. Je asi nemožné tohoto malého pedanta rozrušit, dumal, se stejným efektem mohl zavalit nádkami nějaký stroj.

„To mě mrzí, že tohle slyším,“ pokračoval Manfred dál, zatímco si vytáhl kapesník a dotkl se brady i čela. „Mám tady týdenní hlášení.“

Stařec kapituloval a konečně zamířil ke stolu. Tohle byl byznys. Posadil se a rychle četl. Otázky padaly náhle, bez obalu – zároveň vyžadoval okamžitou odpověď. Manfredův kapesník se dostal do plného nasazení – neustále si s ním poklepával obličej, dvakrát se snažil odstranit zapocení ze skel brýlí.

„Nemohl bys trochu stáhnout klimatizaci, dědečku?“

„Dotkni se toho a rozkopu ti prdel!“ houkl Hurry, aniž by vzhlédl.

Po dalších pěti minutách se Manfred Steyner najednou vztyčil.

„Promiň, dědečku,“ sykl a chvatně odkráčel na druhou stranu kanceláře, kde zmizel v přílehlé koupelně. Stařec naklonil hlavu a naslouchal. Jakmile uslyšel sykot puštěné vody, rozprostřel se mu na tváři spokojený úsměv. Díky klimatizaci našel jedinou metodu, která vyvedla z míry jinak všemu zcela odolného Manfreda Steynera – přitom už deset let bez úspěchu experimentoval s různými provokačními technikami.

„Ne abys vyplýtvál všechno mýdlo!“ halekal na něj radostně Hurry. „Ty sám totiž věčně kritizuješ překračování spotřebních nákladů v administrativní sekci!“

Starci se vůbec nezdálo podivné, že jeden z nejbohatších a nejvlivnějších mužů v Africe, jako je on, věnuje tolik času a energie tomu, aby vyvedl z rovnováhy svého osobního asistenta.

V jedenáct hodin si Manfred Steyner zase sbalil veškeré své dokumenty a začal si je pečlivě ukládat do monogramem označené aktovky z vepřovice.

„Ohledně nástupu nového generálního ředitele pro *Sonder Ditch Gold Mining Company* kvůli úmrtí pana Lemmera: určitě si vzpomeneš na mou studii, týkající se obsazování klíčových pozic mladšími lidmi...“

„Nikdy jsem takovou blbost nečetl!“ lhal Hurry Hirschfeld. Oba však věděli, že čte všechno, a navíc si i pamatuje obsah.

„Dobrá...“ Manfred pokračoval, aby rozvinul své teze. Asi tak po minutě svůj proslov zakončil. „Se zřetelem k řečenému mé oddělení i já sám se shodujeme a podporujeme řešení, kdy Rodney Barry Ironsides, současný důlní manažer, tuhle pozici dostane. Doufám jen, že parafuješ toto doporučení a všechno ostatní dořešíme při pátečním zasedání.“